

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri eterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/3 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 64.

Brasiovu 28|16 Augustu

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Societatea academica romana.

Reportulu delegatiunei.

presentatu societatei academice in siedinti'a din 3 Augustu 1872.

Domniloru membri!

I. In urm'a concursureloru publicate pentru cele mai bune traductiuni din autori clasici, parte latini, parte greci, au incursu 17 manuscripte, clasificate, precum urméza:

1. Patru manuscripte de traducere din Cicerone, si anume:

a) Manuscriptulu cu devis'a: „Caritate et benevolentia civium septum esse oportet, non armis“. (Cic. or. pol. II. 43.);

b) Manuscriptulu cu devis'a: „Optimus est enim orator, qui dicendo animos audientium et docet, et delectat, et permovet;

c) Manuscriptulu cu devis'a: „Per varios casus, per tot discrimina rerum tendimus in Latium“;

d) Manuscriptulu cu devis'a: „O stile, o stile, quanto sei difficile! si pochi sono quelli che se ne curino“.

2. Cinci manuscripte de traductiune din Salustiu cu devisele urmatórie:

a) Resboiele staa in clipel'a ochiului (Mironu Costinu);

b) In primis arduum videtur res gestas scribere (Salustiu);

c) Virtus recludens immeritis mori Coelum negata tentat iter via (Horat.);

d) Majorum gloria posteris quasi lumen (Sal. J.);

e) Acti labores jucundi.

3. Trei manuscripte de traductiune din Titu Liviu cu devisele:

a) Varia vitae commutabilisque est ratio, vaga volubilisque fortuna;

b) Potius esse quam videri;

c) Es blieb nichts übrig als sich zu fügen und den neuen Hass zu dem alten schlagend ihn sorgfältig zu sammeln und zu sparen dieses letzte Capital einer gemisshandelten Nation (Mommson).

4. Trei manuscripte de traductiune din viet'i'a lui Cicerone de Plutarchu cu urmatóriele devise:

a) Palmam, qui meruit, ferat;

b) Sit apud te honor antiquitatis;

c) Πρώτον δέ σε όνόμασι παρακολουθεΐν (Epict.) si Os αν τα όνόματα είδη, είσται τα πράγματα (Plat.).

5. Unu manuscriptu din Polybiu cu devis'a: Virtus romana.

6. In fine unu manuscriptu de traductiune din Dione Cassiu, cu devis'a: γνάδι σεαυτόν.

Pentru proba' din allu sieptele autoriu din celli pusi in concursu, adica din Dionisiu Halicarnassu, n'a intratu nici unu manuscriptu.

E de speratu, ca pentru multe, déca nu pentru tóte, din aceste sesse incercari, se voru aflá concurrenti, cari se obtina votu favorabile dela comisiunea insarcinata a cercetá aceste incercari; in acesta suppositiune se cere de urgentia facerea si votarea unui regulamentu, care se prevéda modulu de essecutare allu art. 8—9 din regulamentulu pentru traducerea si publicarea autoriloru classici in limb'a romana.

II. Cele proiectate a se tipari in cursulu anualu incetatu s'au si tiparitu, adeca:

1. Manuale de statutele si regulamentele societatei cu unu conspectu de miscarea personalului acelleiasi societate pana in annulu incetatu.

2. Comentariile lui Juliu Cesare de Bellulu gallicu.

3. Testulu originale latinu alu opului lui Cantemiru intitulatu: „Descriptio Moldaviae;“ pentru publicarea ulterioare a opereloru lui Cantemiru, delegatiunea a procuratu domnului Papiu manuscriptulu ce se aflá in bibliotec'a din Blasiu; nu a potutu inse aflá unu medilocu de a intrá in relatiuni cu Berlinulu, cá se capete si de aci notițiile necesarie la acellasi scopu.

4. Annalile sessiunei annulu 1871, intr'unu senguru volumu: coci, de si in mentionat'a sessiune s'a luatú decisiunea, ca discursurele de receptiune cu responsurele lorú, cumu si dissertationile ce aru presentá membrii actuali ai societatei si alti barbati de littere si de scientie, se se typaresca in altu volumu despartitu de cellu ce are se coprenda numai processelle verbali alle sedentieloru unei sessiune; totusi delegatiunea nu a creditu co in una a dou'a parte a annaliloru pre annulu incetatu ar poté bene figurá unu senguru cuventu de receptiune cu responsulu seu. Prin essact'a implinire a obligatiunei prescrista in regulamentulu votatu in sessiunea trecuta, membrii actuali voru da, nu ne indoimu, materi'a ceruta pentru realisarea cestei de a dou'a parte a annaliloru. Peno acumu inse de la neminea nu s'a primitu scire despre vreuna asseminea lucrare, carei-a dupo prescriptionile regulamentulu, ca se se pota typari, ar cautá se se dee lectura in senulu societatei sau a uneia d'in sectionile selle. Se pote ca membrii. cari nu au fostu presenti la sedentiele sessiunei trecute, se fia afflatu tardíu despre desposetionile mentionatului regulamentu: coci societatea pentru neci unulu d'in regulamentele selle nu a despusu, ca delegatiunea sea se communique in parte si formale fiacarui membru testulu unui regulamentu d'in nou votatu; déco societatea crede, co asseminea formalitate n'ar fi de prisosu, n'are de cátu se iea una decisiune in acestu intellessu. Se pote inco si mai multu, ca invetiati si litteratii romani, cari nu su inco membrii ai societatei academice, déro cari ar fi apti si despusi a comunicá societatei tractate ca acellea ce ar fi se formédie a dou'a parte a annaliloru unui annu, se nu aiba neci una conoscentia de desposetionile regulamenteloru, prin cari columnele annaliloru se deschidu pentru veri-ce lucrare seriosa a veri- carui invetiatu si litteratu románu. Pentru acesta-a delegatiunea crede co ar fi bene, déco se invoesce si societatea, se se cullega tote desposetionile attengutorie de acestu puntu si se li se dee cea mai intensa publicitate prin tote organele celle mai respandite in terrele románe. — Membriloru actuali d'in nou numiti delegatiunea a facutu, la tempu si formale, conoscutu, co usulu societatei cere ca, fia-care d'in ei se pronuntie unu discursu de receptiune, rogandu-i totu deuna data ca de tempuríu se communique si delegatiunei lucrarele lorú, spre a se poté luá mesura pentru responsurele cu cari au se se intempene asseminea discursuri; déro si la acesta invitare formale nu s'a primitu responsu de catu de la D-lu A. Fetu, care in Iuniu trecutu a annuntiatu, co si a preparatu cuventulu de receptiune, ce vre se pronuntie in acesta sessiune; nu a inaintatu inse delegatiunei si testulu discursulu insusi, si de a- cea-a nu s'a potutu luá peno acumu neci una mesura pentru responsu la acestu discursu. De la prea santi'a sea episcopulu Dunarei de diosu, Melchisedecu, delegatiunea cu mare parere de reu, care va fi semtita, nu ne indoimu, de tota societatea, a primitu cererea de a fi descarcatu de sarcin'a de membru actualu, ce, pentru motive de sanitate, nu ar mai poté portá, promittendu inse co pre alte cái va fi totudeun'a paratu a da totu concursulu seu societatei academice; despre acesta benevoitoria desposetione cotra societate, prea santi'a sea ne a datu, in cursulu acestui annu, probe cu fact'a, procurandu unu numeru de abonati la Dictionariu si facundu bibliotecei societatei daru de doue essemplarie d'in interessantea si pretios'a sea scriere assupr'a Lipovenismulu. Delegatiunea asiá déro crede a fi fidele interprete allu sentimentulu unanimu allu societatei, propunendu a se invitá

eminentele prelatu, episcopulu Dunarei de diosu, se accepte sarcin'a de membru onorariu si corespondente allu societatei academice romane.

(Va urmá.)

Limb'a romana in statu.

(Urmare.)

(—) II. On. tribunalu regiu din Alba-Julí'a in decretulu seu, de carele facuramu in numerulu trecutu mentiune, decide dóue lucruri mari si a nume:

a) Cumca cu acelu tribunalu nu póte nemenea se vorbésca de cátu prin organulu advocatoru si

b) Cumca advocatii trebuie in tóte afacerile de procese se se adreseze catra tribunalu numai si numai in limb'a unguresca.

Partea a) a decisiunei sale si o baséza pre aceea, ca partile conformu § 85 pt. b) alu proc. civ. in procese inaintea tribunaleloru trebuie se se folosésca de advocati, éra partea a dóu'a si o baséza pre § 13 a art. de Lege XIIV—1868, afirmandu ca §-lu 9 alu acestui art. 'si aflá aplicarea sa numai la desfientiatele judecatorii municipali si nu póte oblegá pre unele tribunale si judecatorie regesci.

Atatu premisselle catu si argumentarile, pre cari-si baséza tribunalulu regiu din Alba-Julí'a decretulu seu, sunt nefundate si in contra legei.

Inainte de a ne dá si noi opiníunea nóstra cu privire la punctele specificate mai susu, ne folosimu de unu art. de fondu din diuariulu „Kelet“ din Clusiu, nr.187, spre a argumentá cum ca dejá si opiniunea publica ne intaresce in judecat'a nóstra de susu. Ecce ce dice numitulu diariu:

„Nu scimu, ca óre o schimonosire malitiósa a intielesului, séu dóra ignorantia a nascutu motivarile tribunalulu, déra este factu, ca acele stau in o astfelu de contradicere batatória la ochi, atatu cu legile sanctionate sustatatória, precumu si cu usulu sustienutu prin lege, — catu netemeinicia acelor'a (a motivariloru tribunalulu) trebuie se cadia in ochi chiaru si celui mai laicu omu.“

Intru adevéru asia si este.

Au nu scia si celu mai laicu omu, cumca ia tribunale nu se pertractéza numai de acele cause, in cari partile trebuie se fia reprezentate prin advocati? Este dreptu, ca in procesele ordinare trebuie partile se se represente prin advocati, déra ce se intempla acolo, unde nu trebuie advocatu, d. e. in penale, in ereditarii, in cursulu esecutiunei? Voiesce óre on. tribunalu cá decretat'a sa pracsá, se o estenda si preste partite? Intielege on. tribunalu oficiositatea limbei maghiare astfelu, catu ori cine intra la tribunalulu din Alb'a, se vorbésca, se fasiuneze, se se planga, numai in limb'a maghiara, de o scia, de nu o scia, — ori trebuie in tóte casurile se vina cu advocatu spre a se poté incorporá decretatulu usu, cá la acelu tribunalu, se se faca tóte numai unguresce?

Ce este dreptu despre tóte acestea tace decisiunea on. tribunalu; noi inse din impregiurarea, ca on. tribunalu si a comunicatu decisiunea s'a si cu judecatoriile de cercu, — din impregiurarea, ca decretulu tribunalulu in fine o spune verde, ca acél'a are scopulu de a intemeiá unu **usu**, aluncamu a crede; ca acelu decretu are si scopulu de a eschide atatu dela sine; din caus'a conformitatei apoi si la judecatoriile de cercu, intrebuintiarea al-

tei limbe, de catu a limbei maghiare cum ca o atare aplicare a legi ar' fi ilegale, ne vomu sili a o dovedí cu legea in mana.

Am aratatu in partea I. a acestui art. cumca d. Ministru de justitia din unu casu precedentu a accentuatu, in o ordinatiune a sa, acele principia a caroru deslegare si a propus'o art. 44—1868.

Aceste principia se invertu pre lenga dóue reguli cardinali: — asigurarea limbei statului in administratiunea giudiciala, si asigurarea limbei partiteloru pre lenga apararea persónei si drepturilor ei. Se percurgemu pucinu legea si vomu afá principiale de susu exprimate in singuratecii §-fi ai aceleia.

Indata §-lu primu ne spune precisu, unde este de a se intrebuintiá limb'a statului. Acolo, unde vorbesce statulu si corpulu legislativu alu statului; limb'a legislatiunei si a guvernarei statului este cea maghiara, dice legea. De aici se deduce, ca si administratiunea interna a justitiei, si compunerea acelor acte, cari atingu stricte asta administratiune, trebuie se se duca in limb'a maghiara. Oficiositatea limbei maghiare déra, atatu in intielesulu acestui §., catu si alu §-lui 13, nu se póte estinde la alte acte, decatu la acele, cari se facu pentru statulu, cá statulu se-si póta castigá din acele evidentia si supraveghiare despre rezultatulu si corpulu administratiunei giudiciala. Aceste acte suntu totu acele, a caroru conducere in limb'a maghiara o demanda si ministrulu in ordinatiunea citata de noi; adica: Protocóele de esibite, corespondentiele si deosebitele registre oficióse.

Nu sta inse astfelu cu actele procesuali. Acelea nu se gatescu pentru statulu, cí ele se gatescu pentru partite; acelea sunt totu atatea documente gatite prin privati, pentru privati, cu spesele lor, provediute cu timbre scumpe, numai asup'ra drepturilor loru private.

Acestea, — si dreptatea si ecuitatea, apoi chiaru si legea o ierta, — cá partile se si le póta gatí in aceea limba a patriei, in carea cugeta densele, ca-si potu exprímá mai bine volintiá si-si potu formulá mai lamuritu drepturile.

De aici iérta legea in § 2, cá protocóele adunariloru jurisdicțiuniloru se se póta portá si in alta limba decatu in cea maghiara, érta (!) cá in adunările jurisdicțiuniloru se vorbésca fiacare in limb'a sa nationale; érta ca corespondentiele intre jurisdicțiuni se se póta duce si in alta limba, éra nu eschisivu in cea maghiara; impune la § 6, cá oficialii se se adreseze catra comune, reuniuni, adunari si privati, in limb'a acelor'a; érta in §-lu 6, cá se dè privatiu la judecatoriu suplice in limb'a loru proprie. Vine apoi §-lu 8 si impune judelui, cá suplicele si incusele se le resólve in limb'a incusei séu a suplicei, — ascultările partiloru, martoriloru si expertiloru, oculatiunile si alte acte judecatoresci atatu in cause contraverse, cele ne contraverse precumu si in procesur'a penale, se le esopereze in limb'a partiloru litigante séu a persóneloru, ce sunt de a se ascultá. Protocolulu de pertractare este de a se luá in limb'a partitei, déca inse sunt de dóue limbe partile, se liea in aceea limba, carea-si voru alege din limbele jurisdicțiunei proprie partile. Citatiunile sunt de a se edá in limb'a citatului; Sententiele se facu in limb'a protocolulu pertractarei.

Tribunalulu regiu din Alba-Juli'a se estende preste atari jurisdicțiuni, in cari pre lenga magh. e si limb'a romana protocolaria. Deci dupa modest'a nóstra opiniune, **se potu** partile romane folosí de limb'a loru propria, in tóte suplicele atatu in cause contraverse catu si necontraverse, in penale, urbariale, mercantile si montanistice, — nu face aici deschilinare, dupa cum vomu aratá mai diosu, impregiurarea, ca óre partit'a folosescese de advocatu séu ba. Potu pretende cá suplicele si protocóele romanesce se se resolve totu romanesce, cá fasiunile densiloru in civile si penale se li se idè la protocolu in limb'a romana, ca citatiunile se li se dè totu in limb'a loru materna. Vedi bine, ca par-

tile voru pretende, déra in multe locuri, le voru respunde cu „én nem tudok olábul“.

Durere, ca esperinti'a de tóte dilele ne invétiá, cumca pré multi judi sunt, cari nu pricepu limb'a partiteloru, si sunt siliti, cá la ascultarea loru se folosésca servitorii romani de cancelaria de esplicatori, cari apoi nu precepu limb'a judelui. Se vedi apoi la acte! Judele pune catra servitoriu intrebarea ungresce! acel'a o pricepe reu, intréba cu totul altuceva dela martoru. Est'a i respunde un'a, apoi servitoriu spune judelui éra alta. Actulu se face, Omulu este dejudecatu!!!

Póte apoi totu recurge si se póte totu plange, cum ca actele nu corespundu starei adeverate a lucrului; nulu mai crede nemenea.

Procurorulu nu sci limb'a inculpatului, — inculpatulu nu sci limb'a acusatului. Procurorulu face incus'a ungresce; inculpatulu nu o precepe, — advocatulu lu apara ungresce, culpatulu éra nu precepe. Precepe atát'a, ca i s'a spusu in fine, — merge la tene la tyemnyitia.

Securitatea justitiei pretende imperativu, cá aceea se fia administrata partiloru, in limb'a loru propria.

Acést'a o pretende si legea.

Art. de lege 44 la § 27, accentuésa expresu, ca si la oficiale de judi trebuie aplicati individi, cunoscutori de limbele poporului; apoi §-lu 6 Art. IV. 1869, pune expresu intre cualificatiunile de jude, cá acel'a se scie limbele tieriei astfelu, catu se póta corespunde prescriptelor art. 44—1868.

Cu decisiuni cá ale tribunalulu regiu din Alba-Juli'a, nu póte déra nece unu jude decliná dela sine datorinti'a de a invetiá limbele patriei si de a administrá justiti'a partiloru in limb'a loru propria.

Starea cea misera a unoru comune in tier'a Oltului etc.

(Ormare.)

Cu chipulu atinsu mai susu nu este nice sperantia macaru de a se depura, ci dincontra e téma de a se marí datoriele comunei 1).

Contributiunea comunale remane in restantia din anu in anu 2). Amploiatii Comunei suntu totu-deun'a avisati la procesu, pentru cá se 'si póta scóte lefile. Spesele procesulu ecuiléza séu intrecu inea sum'a lefeloru 3). Aceste se se caute numai bine, ca se afla la cele mai multe, déca nu la tóte comunele in tóta Transilvani'a din grati'a pasiloru.

b) Administratiunea si economi'a comunale.

Averile comunale cate s'au stracuratu prin timpulu de trista memoria pana la noi, déca nu se potu instrainá in modu fraudulosu, se arendéza in conditiuni desavantagióse, incatu dupa cumu amu disu mai susu, nu se alege comun'a cu nimic'a din tr'ensele.

Padurile comunale se predéza in adeveratulu sensu alu cuventului. Par'ca sáu conjuratu blastamati si coruptorii a inmultí in tóte modurile lipsele si nevoile romanului. Se taia fara nici o sistema, incatu cele mai multe comune suntu amenintiate in celu mai apropiatu timpu a remané lipsite si de acestu articulu atatu de necessariu vietiei

1) Datori'a Caciulatei d. e. se redica la mai multe mii de fiorini.

2) Pentru darea de consumu si ecuilentulu, care se urca la suma de 924 fl. v. a. s'a intabulatu edificiulu scolariu!!

3) Procesulu cu jutari de padure pentru 30 fl. v. a. s'a urcatu peste 100 fl. v. a.

Procesulu cu invetiatoriu pentru 80 fl. la 130 fl. Catu se voru redicá si cele trei procese a le notariulu pentru leaf'a din trei ani succesivi! Se fimu drepti numai si apoi cercetandu, nu sci, unde n'am dá preste asemeni tractari si apucaturi rodetórie de pe pelea comunelor, mai vertosu unde se afla judi fora conscientia si tragai in trafica cu judii procesuali, cari nu au nece lege nece frica de Dumnedieu, cu atatu mai pucina mila de comuna si familia comunale.

omenesci. Cate odata se vendu, déra in conditiuni nefavorabile 4).

Economi'a de vite este atacata intr'unu modu afurisitu. Taurii si armasarii comunei se vendu mai in totu anulu pentru datorii 5).

Pana se se culéga bani prin repartitiuni, trecu dóua trei luni creanduse astfelu prejudeciu sporiirii de vite 6)

Nu mai vorbescu, ca economi'a de vite suferu si din acelu punctu de vedere, ca armasarii mai cu séma suntu de astfelu de calibru, incatu producu matie (pisice) in locu de cai. (Póte este precautiune luata in contr'a furiloru de cai?). Cine mai are gustu de cai frumosi, dicu, alerge in satele sasesci! Asta prostia trebuie desradecinata.

Administratiunea fonduriloru comunale este curatu delapidare. Prevaricatiunile de padure si de campuri precumu si tóte delictete si abaterile se pedepsescu cu destula rigóre. Bani incassati nu figurédia adesea nici pre chartia. Cate o modesta sumulitia se destina candu pentru fondulu pauperale, candu pentru fondulu scóleloru si dupa ce duce o viatia temporale de vr'o doi trei ani dispare impreuna cu charti'a, in care figuréza, cá se nu-i remana nici pomenirea. Fondulu pauperale inceputu in absolutismu in unele locuri nu mai esista de locu, in altele posedu pre chartia cate 60—70 fl. v. a.

In fondulu scólei nu se afla adeseori nici atati cruciari, cu cati se carpésca un'a feréstra pentru a oprí puterea neindurata a Crivatiului. Celu mai micu lucru comunale nu se face fara geschäfturi 7).

Pana si deregerea drumuriloru comunale inca trebuie se jignésca interesele economice a le plugariulu 8).

Dér' se terminu acestu capitulu cu unu faptu, pre care nu l'am imprumutatu din há luna, cí din gur'a poporului. Candu szolgabirau are imprudentia de a pedepsí pre judele pentru neimplinirea vr'unui ordinu, acest'a la rondulu séu pedepsescu comun'a platindu din lad'a satului, ca-ce si elu este comunalu!

c) Darea socotelii anuale.

Intr'o di de lucru in faci'a solgabiraului, a comitetulu comunale si a partitei sale se presinta judele cu unu braci de Cuitantie facute, cea mai mare parte, de notariulu, dupa care se vede, cate cheltueli s'au facutu. Se cetescu un'a cate un'a fara a se impedecá nimenea de dinsele si se aproba tóte. Diurnele judelui comunalu, ale notariulu, ale betraniloru, spesele de procesu etc. etc. afara de salariiele amploiatiloru comunale se urca la modest'a suma de 1000 fl. v. a. Se cetescu apoi incassarile de totu soiulu si se gasesce cate o mica suma, cá incassata si necheltuita. De acésta judele nu póte se'si è contu. Se întórce, se invertesce si se afla, cá restantia in satu. Impreuna cu notariulu face o lista de cei in restantia. Socotél'a s'a inchiatu si e buna.

4) Spunu, ca judele din Cuciulat'a a vendutu mai multe mii de nuele (cu 1 fl. stanginulu) la doi companioni ovrei antreprenori la drumulu de feru. Lasa, ca eftinetatea implica banu'éla, déra se si vorbesce de esistinti'a unui contractu secretu. Nu sci, déca esista celu pucinu controla, de ce se taia si de cati stangini se espórta. Totu ce sci este, ca companionii pradéza padurea si cara barbatesce.

5) Déca nu sunt justu, candu imi esplicu acésta manipulasiune, ca din vedere remane o mica economia pentru judele si din cumparare alt'a, condemnatime. Nu e vin'a judelui, déca vinde mai eftinu si cumpara mai scumpu. Asiá e targulu.

6) In Cuciulat'a lipsesce unu armasariu de anu de dile.

7) Pentru o pompa de apa in valóre de 100 fl. v. a. se reportéza pe 220 case cate 50 cr v. a. si se scotu banii in doi ani unulu dupa altu, déru pump'a totu nu e platita de totu.

8) Sciti de ce? Pentru ca omulu mai bucurosu se supune la pedépsa, decatu se-isi pérda o di de seminatulu.

d) Cancelari'a comunala.

Cancelari'a comunala este impartita diumetate pe ferestrele judelui, diumetate pe més'a notariului.

Déca lipsescu cate odata acte de importantia este de vina uneori servitóri'a, ca le-a aruncatu in focu, alte-ori budiunariulu notariului, ca elu a fostu silitu se le transpórte dela unu locu la altulu. Prescriptele verbali ale comitetului comunale, déca se scriu cate odata pe cate o cóla de chartia, nu se facu, pentru cá se remana cá acte in cancelaria, cí numai cá se nu se uite decisiunile, pana ce se voru ecescutá.

Pentru actele neoficióse, (déru si cele oficióse 'si perdu de multe ori caracterulu 9) suntu tacse ficsate, dér' notariulu, se nu credeti, ca se mantuie in tr'ínsele. Elu incasséva de multe ori duplu si triplu.

Acte de importantia se facu adeseori false si dau nascere la suma de procese, ce nu facu alt'a decatu storcu pe litiganti. Ce interesu are de aici? — Dumnedieu scie, dér' unu fenomenu se póte esplicá. Notariulu traiesce impreuna cu famili'a fora a incassá din leafa nici o par'a chiaru.

e) Perceptiunea contributiunei.

Colectorulu percepe contributiunea catu se póte mai curendu impreuna cu interesele cuvenite pe anulu intregu, si pastréza gramada unu capitalu fora interese uneori pana la unu anu si diumetate. Déca din eróre incasséza dela unulu cate doi trei florini mai multu séu dela altii de dóua ori contributiunea intréga, nu este mare mirare, ca-ce are multa bataia de capu. Alte ori seraculu si veduv'a cate unu petecu de pamentu semanatu gat'a pentru restantiele de contributiune si restantiele remanu totu restante etc. — Cine voiesce se fia siguru de paratiele sele scóse cu sudori de sange, trebue se apara inaintea colectorului cu martori. — Candu colectorulu iea mai multu decatu contributiunea cuvenita, contribuabilului-i remane calea procesului deschisa, déca voiesce se cheltuésca inca de trei ori atat'a si (totu) in cele mai multe casuri se nu castige nimicu.

Candu se facu relasatiuni pentru innecatu si bataia de pétra repartitiunea se face in proportiuni neegale, ca-ce asiá merge in lumea asta rea.

Povar'a o duce satulu
si rodulu 'lu iea bogatulu.

(Va urmá.)

Modelu de Stilú

ne da diariulu „Kelet“ din Clusiu dupa diariulu „Patri'a“ *) din Pest'a, carele pe dd. Macelariu, Ratiu si Nicola 'i numesce ómeni fara conscientia, ómeni cu caracteru necuratu, ómeni insielatori etc. etc. Si pentruce tóte acestea? Curatu numai din cauza cá acei triumviri astadi cei mai populari la natiunea romanescá din transilvani'a au avutu bunatatea si curagiulu de a conchiamá sub pressiunea legei martiale, conferentia electorale la Alba-Julí'a, prin care au datu ocaziune la 214 barbati adunati acolo si la induoitu de atati prin plenipotentie, telegrame si epistole a 'si manifestá volientiele si aspiratiunile in contra perverseloru si fataleloru tendentie a le clicei reprezentate prin Patria dela Pest'a.

Asiá este dicu aceea: Conferenti'a dela Alba farmá cá prin una verga fermecatória cateva cuiburi de vespi, spariá pe cateva cucuveice si buche de prin cuiburile loru prin lumin'a ce aprinse intru intunereculu celu maiestritu; totu ea mai limpedí in catuva situatiunea, facu si pe secui cá se vedea, ca romanulu nu e draculu, si ca nu elu pórtá culp'a, ca popórale Transilvaniei nu se potu

9) Unu esemplu sunt retacirile pentru care notariulu iea cate 6 cr. de florinu.

*) De si tramitemu schimbu la Patri'a, dara ne vene fórté neregulatu, totu numai alu 5—6 Nr. éra la Transilvani'a nu mai vene de locu. Red.

impacá intre sene. Acestea tóte nu placu Patriei. Bravo patriotismu de bancnote!

De altmentrea sententi'a marelui Buffon „Stilulu este omulu,“ remane adeveru eternu. Care cumu este educatu, asiá scie se si vorbesca, firesce apoi ca d. e. mojiculu mojicesce. Preste acésta mai tóta press'a européna a obserbatu, ca déca vrea cineva se invetie bine limbagiulu slugoiloru, cocieriloru, pastoriloru de cai si de boi, cumu si alu banditiloru dela Segedinu si alu precupetiloru dela Dobritienu, se citésca barbatesce diaria cutari din Pest'a, Aradu, Clusiu. Dintre cele romanesci se intrecu trei, cá se scria care de care mai mojicesce; dintre cele magiare preste treidieci. Buna scóla pentru tenerime.

Opiniunile si convictiunea loru e basata pe principia sanetóse, de care pe la noi in asemenea casuri se audu fórté raru, déra din nefericirea nóstra a toturoru, se asculta si respecta inca si mai raru. Asiá este: Ai tu convictiunea opiniuniloru tale, esti petrundu de veritatea intrinseca a principiiloru, pe care le aperi tu cá individulu séu cá partita? Apoi dara cu ce frunte le faci de vendiare, cumu voliesci se faci cu ele trafica, se le dai in schimbu, precumu isi dau tieganii caii, unulu spetitu pentru altulu orbu si cu ceva pe désupr'a (ráadás), cativa florini mai multu séu mai pucinu? Éra déca tu te clatini in opiniunile tale, déca nu scii ce voliesci, déca amblii orbecandu decólea pana cólea, cu dóra si cu póte, mai in scurtu, déca nu pricepi nimicu, din afacerile publice, ca neci ai invetiatu nemicu se aibi inca atatu simtiu si pricepere, ca partit'a contraria, ca adversarii fiendu mai ageri, mai prudenti de catu tine, te potu pacali la orice momentu pentru cá se remani intre dóue scaune. Intru adeveru ca „Kelet“ inca observa fórté bine, cumu, in patri'a nóstra sunt ómeni fórté multi carii tienu cá dogma de credentia, ca parol'a data in materia de politica, in affaceri politice, nu obliga pe nimeni. Apoi cu astufeliu de ómeni se ai tu a face? Din respectu catra scarnav'a loru perfidía bisantina se faci tu sila morale conscientiei alegatoriloru din partit'a ta? Numai atat'a prietiuneti voi pe conscientia, pe onóre, pe demnitate de caracteru. Séu ca ve lipsescu orice notiune de aceste odoruri scumpe? Si déca in politica este permisa minciun'a, insielatori'a, perfidía, coruptiunea, atunci ve intrebamu noi, unde trageti voi miediun'a, pentru cá se fia permis a mintí, a insielá, a jurá strimbu, a corrumpe cu bani si cu femei frumóse inca si in viéti'a privata? Vedeti la ce consecentie duce afurisit'a vóstra dogma. **)

UNGARIA. Pregatirile pentru deschiderea dietei in 4 Sept. prin regele se facu, cuventulu de tronu se redige; regimulu va esi cu programu mai resolutu inaintea partitei lui, cá se sté solidariu. Min. Bitto vré a se retrage si portfoliulu min. de interne lu va lua, póte Pécky, f. comisariu in Transilvani'a.

Transilvani'a se va **fusiona** pe deplinu cu Ungari'a, tóte partitele si cele mai reactionarie afla urgenta fusiunea cu or-ce pretiu, cá unu midiu locu de scapare din nemultiamiri; numai pasivitatea romaniloru transilvani le impede prospectulu recunóscerei ei generali prin faptul participarii si a romaniloru in diet'a din Pest'a. Uniunea din 1848 o escusara maghiarii de generale recunoscuta si de romanii transilvani, din cauza, ca disera, ca si romani nobili se aflá vro 6 in dieta si prin urmare s'a facutu si cu concursulu romaniloru; la fusiune acum voru per omnia a atrage macaru unu, doi deputati activisti, cá se nu se póta dice, ca s'a facutu fara picu de consensu si alu romaniloru. Asta e tóta incordarea cu activismulu. Au facutu unirea cu forti'a fora romani, facu si fusiunea, déca se póte, fora sufletu de romanu, cá se nu se dica ca au concursu si romanii; ceea ce pasivistii, cu precautiune de a nu-si submina pretensiunile, voru se incungiure. —

Despre disolvarea congresului bes. serbescu scrie diurn. oficiale „Buda Pesti Közlöny“ ca, du-

**) Publicarea acestui art. amanatu se afla acum de lipsa. Red.

pace deputatii serbi adunati la congresu cu tóta repetit'a provocare au denegatu primirea comisariului regescu gen. Mollynari, ma au dechiaratu, ca sfer'a activitatii comis. reg. e prejudetiósa autonomiei bes.; comisariulu imputeritu de Maiest. a popritu constituirea congresului dechiarandulu de disolvatu; prin urmare mandatele deput. serbi se privescu incetate.

„Albina“ publica unu art. intitulatu „Confusiunea si caotele in Transilvani'a“, in care se imblatescu patele activiste pana la momentulu, candu imputa metrop. Vancea, ca poffitu de mitrop. Siagun'a, cá se subscria o formula de conchiamarea congresului, ar' fi respunsu, ca „nu afla deocamdata oportuna conchiamarea congresului“; deci ar' vré se li se faca lumina, ca de ce nu ar' fi oportuna.

Croatii se apropia cá in 1848 a redica flamura neependentii nationale dela alta natiune predicandu si cerendu in parlamentu se se tramita la Mai. representatiune, cá se se desfiintieze ministeriulu (din Pest'a). Denegarea primirii bugetului pentru comit. Bellovár prin nationali a produsu incordare in regimu, in catu se crede, ca se va disolva diet'a. Incordari si totu incordari!

Cronica esterna.

ROMANIA. Bucuresci 11/23 Aug. Se scia, ca cata indignatiune se tractase impregiurarea, ca Austro-Ungaria nu vrú pana acum a asemna si Romaneci unu locu deosebitu, cá vercaroi statu pentru expusetiunea din Viena din an 1873, ci numai dimpreuna cu Turcia si sub numeletiereloru ei: acum, ca a trecut atatu tempu si la primavéra expusetiunea se va deschide, dupa ce Romania-si pusesse pitiorulu in pragu, ca nu va tramite la expusetiune, déca nu se va respecta cá statu, cum fu respectata lá expusetiunea din Parisu, ésa ministrulu Romaniei cu unu apelu intetitoriu, si provóca pe toti producatorii romani agricultori, comercianti, industriasi si artisti, cá se ié parte la expusetiune, ca Romaniei inca i se concese locu cá statu. E tardiu, dér recunóscerea acesta merita, cá romanii se se incóde acum, pentrucá Romania se nu remana de rusine cu reprezentarea sa, ci se participe in cele mai bune conditiuni si din respectu cá se nu i se mai inpute si acolo, ca e barbara si are lipsa de portatorii civilisatiunei.

Dér' se cetimu apelulu:

(Apelu catra toti producatorii romani, agricultori, comercianti, industriasi si artisti.)

In primavér'a anului viitoru se va deschide expositziunea universale dela Viená. Guvernulu imperial-regale, alu Austro-Ungariei a rezervatu pe séma Romaniei unu locu speciale in palatulu expositziunei ca pentru tóte celealte staturi. La acestu mare concursu internationalu au se ié parte tóte natiunile.

Intru catu privescu Romania, scimu cu totii ca numai la 1867, ea a luat pentru prima ora parte la expositziunea universale din Parisu. Resultatele dobendite au fostu indestulu de favorabile sub tóte puncturile de vedere.

Fólósele insemnate ce expositziunile aducu acelora care ieu parte la densele, precumu si partea considerabile ce acesta expositziuni le datoiescu atatu pentru desvoltarea agricola si industriale, catu si pentru sporirea relatiuniloru internationale, suntu prea cunoscutu pentru cá se fia nevoia de a le mai expune aci. Este indestulu pentru acésta a amintí sacrificiale ce' si impunu Staturile cele mari pentru a le infintiá, si numai pucinu si producatorii prin silintiele ce' si dau de a figurá la expositziuni productele loru.

Romaniloru nu le mai este permis a nu luá parte la aceste concursuri internationale. Cele mai mai sacre interese ne comanda a nu lasá se treca nici una ocaziune de felulu acesta fara a ne manifestá dupa putere si mediile nóstre. Negresitu ca nu putemu aveá pretensiunea, cá facia cu starea nóstra economica, se tienemu peptu popóreloru, cari sunt mai inaintate; cu tóte acestea nimeni nu'i póte scapá din vedere, ca Romanii si are rolulu seu in miscarea ecenonica a Europei, si ca in acésta cualitate nu póte stá izolata, sub pedéps'a de a declina.

Guvernulu Mariei-Sale Princiului Domnitoriu, interpretu dorintiei producatoriloru romani, vine astadi si face celu mai caldurosu apelu la patriotismulu producatoriloru romani. Din parte'i in privinti'a localului a facutu totu ce 'i a statu in putintia pentru a dobandí conditiuni totu atatu de

avantagiöse la expositiunea din Vien'a cá si celealte Staturi. Remane acum cá producatorii romani agricultori, fabricanti de produse industriale, artisti, se vina in ajutoriulu guvernului prin produsele si fabricatele lor. Timpulu fiindu cam scurtu acest'a ne indémna a invitá pe toti cá se nu pérdia unu minutu.

Pentru una mai grabnica expediare a operatiunilor expositiunii, ministerulu lucrariilor publice a intocmitu in fie-care judeciu una comisiune care va primi si alege din produsele aduse pe acelea cari ar' meritá se figureze la expositiunea din Vien'a. Acésta comisiune se va pune fara intardiare in contactu cu toti acei producatori cari voru ave obiecte de expusu; obiectele primite de catra comisiunile judeciane se voru inaintá comisiunei centrale din Bucuresci, care, dupa ce le va clasificá si regulá le va expedí la timpu la Vien'a. Pentru obiectele primite dela producatori se voru liberá quitantie, in cari se va stipula valórea lor; iéra dupa inchiderea expositiunii ele se voru inapoiá proprietariilor lor. Acei inse d'ntre producatorii cari voru dorí cá obiectele lor se fia vendute la Vien'a, déca lucrulu va fi cu putintia, voru primí costulu lor.

Se vor luá tóte mesurile cele mai nemerita pentru cá obiectele incredintiate guvernului se fia catu se póte de bine pastrate.

Convinsu despre amorulu propriu nationalu alu productoriilor romani, subsemnatulu nu se induoesce unu momentu, ca expositiunea nóstra dela Vien'a va pune in vederea numerosulu publicu care va visitá expositiunea, unu tablou fidelu despre avutiile tieriei.

Ministru, N. Kretiulescu.

No. 8,790. 1872, Augustu 10.

Cu catu positiunea e mai dosedita, cu atatu se cere mai incordata activitate de a restuna prin fapta fictiuna, ce se incorda a reesi in valóre de adeveru spre umbrirea acestuia. —

Totu „Romanulu“ publica din; „Valea mare“ cu datu 12 Aug. a. c. catra DD. redactori ai d. „Romanulu“ aceste:

Domni redactori! Am primitu numerele Albinei in cari d. Babesiu se plange amaru si chiaru cu violintia contra Romanului, care a publicatu corespondintie de peste Carpati unde s'au alunecatu acusari nedrepte contra d-lui.

Presupuiu ca acelu numeru alu Albinei mi-a fostu adresatu directu de d. Babesiu ensu-si, care a crediutu ca eu iéu parte in modu directu si permanente chiaru la redactiunea Romanului. Me simtiu déru detoru a dá esplicatiunile urmatore:

Am regretatu, precum regretati, sciu bine, si d-vóstra, ori ce personalitati cari se strecora in corespondintiele Romanului. In ce privesece in speciale corespondintiele si articulele asupr'a Romaniloru de peste Carpati este de doritu, ca ele se nu fia animate nici chiaru de spiritulu de partita. Catu pentru acusarile de tradare, de vendiare, le respingemu diu tote puterile nóstre, pentru ori-ce Romani. Acei ce tradéza interesele patriei loru strainului nu sunt, nu potu se fia Romani. Acestu simtiementu, acesta credintia este atatu de profunda in noi, in catu chiaru in luptele nóstre d'aici din tieria, n'amu banuitu nici uná-data pe Romanii de opiniuni politice diferite de ale nóstre, pe adversarii nostrii, de tradatori. Totu ce amu disu, totu ce credemu, este ca sunt ómeni mai tari séu mai slabi de angeru, unii mai generosi si altii mai egoisti. Acesti din nrma, cá conducutori de nave, se sperie la cea mai mica furtuna, si dominati mai presusu de tóte de instinctulu de conservare individuale, arunca in mare totu ce este in nave, cá se póta atsu-feliu scapa.

In privinti'a fratiloru nostrii de peste Carpati totu ce ne permitemu, totu ce trebuie se ne permitemu, este da face urari pentru reesit'a luptelelor loru nationali d'a ne asocia cu anima la densele Catu pentru luptatori ensii simpatisamu firesce mai multu cu cei curagiosi, cu acei ce servescu interesele nationali trecnndu chiaru prin puscarii, decatu cu aciei-a carii, servindu negresitu acele-asi interese, ense pre alta cale, dobandescu cordóne, brane rosii si baronii.

Sinceritatea acestoru declaratiuni speru ca nu va fi de locu pusa la indouiéla de d. Babesiu, caci

credu ca d-sea n'a uitatu ca i-am datu dovedí despre dens'a candu ocaziunea s'a presintatu.

Primiti, d-ni redactori, etc. I. C. Bratianu.

Varietati.

— († Necrologu.) Leone Baritiu in numele orfaniloru sei: Constantinu si Elen'a, sa sorrei sale Agnes Ratiu, si a nepotului seu Georgiu Muresianu cu anim'a sfasiata de dorere aduce la cunoscinti'a rudeniiloru, amiciloru si cunoscutiloru, cum-cá multu iubit'a socia, esemplar'a mama si ascultatori'a ficia Juliana Baritiu nascuta Ratiu, in anulu 34 alu vietiei si 17 alu fericitei casatorie, provediuta cu s. sacramente, dupe unu morbu indelungatu in 9. aug. 1872 la 10 ore a. m. a incetatu de a vietiu. Osamentele repausatei sau immormentatu in 11. aug. a. c. la 3 ore dupa amedi in cemetierulu bisericeii ga. cat. d'in Turd'a noua dupa ritulu gr. cat. — Fia-i tierin'a usiora si memori'a neuitata!

Joi, 10 Augustu, cu ocsiunea suirii pe tronulu Serbiei a Mariel Séle principelui Milanu Obrenovicu IV, s'a celebratu in capel'a bulgara unu Te-Deum.

La acésta ceremonia a fostu facia, in lips'a d-lui ministru alu afaceriloru straine din Bucuresci, d. ministru alu culteloru si instructiunii publice, d-nu aginte alu agentiei Serbiei, insocitu de totu personalulu agentiei, d-nu maresialu alu curtii, unu adjutante alu Mariel Séle si d-nu loctiitore de comandante alu divisiunii 1me teritoriale.

Dupa terminarea oficiulu divin, d. ministru alu culteloru si instructiunii publice, insocitu de unu adjutante domnescu, merse in una din trasurile curtii la hotelulu agentiei Serbiei spre a face d-lui aginte visita oficiale de felicitare.

(Monitorulu).

Belgradu, 23 Augustu. — Principele Milanu a primitu ieri pe membrii vechiei regintie, cari i-au inmanatu unu reportu despre situatiunea Serbiei. Apoi adjutantele generale alu imperatorelui Rusiei principele Dolgoruk, l'a complementatu in numele Tiarului. In fine, primindu corpulu diplomaticu, consulele Loneworth, cá decanu, a facutu mentiune, in discursulu seu, despre situatiunea satisfacútoare a tieriei s'a esprimitu sperantia ca principele va face Serbi'a prospera.

Principele Milanu, in respunsulu seu, a disu terminandu ca, se va silí se justifice aceste simtieminte si se merite increderea puteriloru garante. Blasnatz a fostu primitu in audiintia particulara si numitu generale. Revist'a trupeloru serbe a fostu stralucita.

Depes „Rom.“

— Examenulu de advocatura depusera in dilele aceste la Muresiu Osiorheiu dd. I. Duvle si I. Grama, cu succesu doritu.

— D. Jonescu din Galati artistu comicu romanu, in uire cu d-na Fanny Ionescu si d-nu Martinu Georgescu produsera eri aici intre aplause cincii piese cu cantece si dantiuri, justificandu pe deplinu renumele de mare artistu.

— In diu'a de 11 si 12 Aug., dupa cum scriu diurnalele, fric'a de Cometu, ce se dicea ca va aparé si lovinduse de pamentu va casiuana perirea lumii, a mai produsu in mai multe locuri chiaru, si in Pest'a si Vien'a la unii tristetia de mórte, luandusi adio dela cei departati si prin telegrafu. — Una betrana in Pest'a a nebunitu de frica. Tóte miscarile de ventu casiuonara spaima de mórte.

— Multu stimat Domnule Redactoru! „Istori'a naturale pentru pruncii scólei poporali, intocmita dupa procedur'a sintetica de Cosm'a Anc'a. invetiatoriu si directoru la scól'a normale — principale din Naseudu, partea I. Geologi'a“, a esitu de sub tipariu si se afla de vendiare la autoriu in Naseudu. Pretiulu unui esemplariu brosiuratu e 30 cr. v. a., ér' cu portulu postale 32 cr. —

Preste curendu va aparé: „Fisic'a pentru instructiunea in scólele elementari prelucrata de Dr. Joanes Crúger, directoriu seminariuale“, si tradusa romanesce cu concessiunea autorelui de subscrisulu. Opsiorulu va const'a din vreo 6 cóle de tipariu si va fi provediutu cu 92 sapatore in lemnu tiparite in textu. *)

Naseudu, 22 Augustu 1872.

Cosm'a Anc'a,
invet. si directoriu normale.

*) Celelalte foi romane sunt rogata cá se binevoiesca a primí acestu anuciulu in colónele sale. —

Novissimu. Minist. ung. a decisu, cá Stojkovics locutiit. de patriarcu se fia rechiamatu si ep. Angelyic se iè cá comisariu regescu gubernarea besericii. Congresulu nu se va reconchiama deocamdata. S'au luat cu indignare la cunoscintia si manifestatiunile cele dusmanóse maghiariloru la serbarea din Belgrad si impregiurarea, ca consul. gen. Magiaru din Belgrad Kallay fú amenintiatu cu concertu de pisice.

In Bucovina inea domina coler'a si Romania a introdusu contumacia pentru trecatorii la Moldova.

In 29, 30 se suscepu tenerii romani la scólele romane din Brasieu. Parintii se nu amane a implé si scól'a reale si comerciale si gimnasiulu de fiii sei, ca cultur'a e averea cea mai scumpa si prosperarea oea mai segura.

Post'a nóua. Deputatii congresului bes. serbescu, care fú conchiamatu pe 6/18 aug. la Carlovitz pentru alegerea patriarcului, dupa disolvarea lui prin r. Comisariu, adunanduse au decisu a tramite prin locutiitoriulu de patria una presentatiune la Maiest. prin telegrafu, ce se si facú, si in care ceru cá devreme ce primirea comisariului cu ceremoniale — pretinsa si de ei respinsa — e efluinti'a unei pusetiuni, care s'a alteratu prin art. de lege IX din 1868 si fora prejudeciulu drepturiloru garantate natiunei serbe nu o potu primi, se binevoiesca Maiest. S'a a demenda delaturarea pedecei puse prin r. Com. la deschiderea congresului.

Pusetiunea vedemu, ca se turbura. In Pest'a se tienú indata consiliu ministeriale, cá ce e de facutu, ca lucru e delicatu

La serbarea din Belgradu, cu tóta oprirea regimelului maghiaru, au luat parte si la vro 216, cá deputatiune din Ungaria si alti 1714 serbi din Ungaria dintra cari, cá la vro 800, adunati in gradina palatului primira pe principele cei visitá cu: „se traiésca regele serbiloru“, ceea ce strapunse cá cu unu sisu anim'a maghiara, cu atatu mai multu inscriptiunile pe tablouri si transparente la serbare cari tóte sunt aspirari la nedependenti'a tuturor serbiloru si la marirea Serbiei: — O simpathia mare de amicitia s'a desvoltatu catra Romania si represantii ei. Milanu fiu de romanu nu póte fi fora simpathii de alliantia stricta cu Romanii. —

3490—1872/E. K. B.

3—3

Publicare.

In tenórea ordinatiunii inaltului ministeriu r. ung. de industria, agricultura si comerciu ddo. 13 Iuliu a. c. Nr. 8548 se voru tiené ecsamenele de statu mai inalte pentru silvicultura in anulu acesta cu delaturarea cetatei Clusiu numai in Pest'a.

Prin urmare in Clusiu se voru póte depune ecsamene de statu din silvicultura numai pentru ervitiulu subalternu si se defige de terminu pentru tienerea acestuia diu'a de 7 Octobre cu acea provocare, ca cei ce voiescu a se supune la acestu ecsamenu, au de a-si indreptá suplicele lor bine instruate prin superiorii lor catra directiunea r. ung. de bunuri camerale in Clusiu pana in 30 Septembrie a. c.

Clusiu in 4 Augustu 1872.

Dela comisariulu reg. pentru Transilvani'a.

Cursurile

la bursa in 27 Aug. 1872 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 28	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 „ 73 ¹ / ₂	„
Augsburg	—	—	108 „ 25	„
Londonu	—	—	109 „ 60	„
Imprumutulu nationalu	—	—	66 „ 30	„
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	71 „ 50	„
Obligatiunile rurale ungare	—	—	81 „ —	„
„ „ temesiane	—	—	81 „ 25	„
„ „ transilvane	—	—	79 „ 50	„
„ „ croato-slav.	—	—	83 „ 75	„
Actiunile bancei	—	—	875 „ —	„
„ creditulu	—	—	342 „ 60	„